

סבתא לילי ז"ל

1916-2010

שנות ילדותה

סבתא לילי, סבתא רבתא שלי נולדה בשנת 1916 בפרשוב סלובקיה. להוריה קראו שמואל אליעזר ורבקה ריינר. לסבתא היו ארבעה אחים, אדית, מרגיט, פולדי, אליס וסבתא. אחות קטנה נוספת נפטרה בילדותה ממחלה. אחר הצהריים סבתא למדה בבית יעקב. ובנעוריה למדה בבית ספר למסחר והיתה נערה יחידה בין בנים. כשהייתה בת 23 התחילה המלחמה.

סבתא- בבית הספר למסחר

סבתא- הצעירה מבין אחיה

בית הכנסת
בפרשוב שהיה
מאוד משמעותי
בחייה של
סבתא

השואה

בשנת 1942, כשסבתא לילי היתה בת 26, פלשו הגרמנים לצ'כוסלובקיה. במשך כמה חודשים, כשידעה שהגרמנים מחפשים אותה, התחבאה. באחד החיפושים הם מצאו את אחותה אליס, ולקחו אותה במקומה. כשניסתה סבתא לעבור את הגבול להונגריה, שעוד לא נכבשה, נתפסה ונשלחה לאושוויץ. כשהגיעה למחנה שיערה גולח, היא הופשטה ונתנו לה בגדי אסירים, בנוסף לכך קעקעו לה את המספר 7376 על היד.

המוזיאון היהודי בו סבתא התבאה

- בהתחלה עבדה בעבודת כפיה והיתה צריכה לאסוף ירקות יחפה בשלג. כדי לשרוד היא החביאה את הנעלים שלה מתחת לבגדים ונעלה אותם בשדה השלג. זה היה מעשה אמיץ, שהציל אותה. כשלא יכלה יותר לסבול את העבודה בשדות, בקשה עזרה מאחותה, אליס, שעבדה במשרדי המחנה, אליס הצליחה להכניס אותה לעבוד איתה במשרד בזכות שליטתה בשפה הגרמנית.

סיפורי גבורה ויהדות של סבתא

בימי שישי הקפידה להדליק נרות שבת. החברות שעבדו במכבסה של המחנה הגניבו מטפחות ראש נקיות וסבתא לילי חבשה את המטפחת, הדליקה נרות בתוך ארון, ולפני שמנהל המשרד הגיע, היא כיבתה אותם. בחודש שלפני פסח כבר אספה סבתא, קליפות תפוזים כדי לא לאכול חס וחלילה חמץ בפסח, למרות העובש שהצטבר על הקליפות.

אחד הדברים הכי חשובים לסבתא היה סידור שקיבלה מהוריה, ממנו התפללה בכל יום. יום אחד, רגע לפני שנכנס במפתיע מנהל המשרד, ובעט בפח הניירות, זרקה סבתא את הסידור לפח ואמרה לו שמצאה את זה ואין לה מושג מה זה, ולכן זה בפח. הוא האמין לסבתא, שבזכות התושייה, המהירות, אומץ ליבה, הצליחה לשמור על הסידור היקר, עד לצעדת המוות,

שם איבדה אותו

השחרור

כשמחנה אושוויץ שוחרר, היתה צעדה, צעדת המוות בה אליס וסבתא הלכו יחד. רוב האנשים שיצאו לצעדה נהרגו בדרך, התנאים היו קשים מאוד.

אליס, אחות של סבתא כבר רצתה לוותר אחרי הרבה זמן של הליכה בקור, סבתא לא ויתרה לה וסחבה אותה על גבה, וכך יחד הם שרדו. בסוף המלחמה סבתא חזרה לביתה לבד. היא גילתה שהוריה ואחותה הגדולה עם שלוש הבנות שלה ניספו במלחמה. בנוסף גילתה שנוצרים פלשו לביתם. הם אמנם נתנו לה לישון שם, אבל הצלב שהיה תלוי בבית, לא נתן לה מנוחה, ולמחרת אותו לילה היא עזבה את הבית לתמיד.

העליה לארץ

לאחר כמה חודשים, ב 1945 הכירה את סבא משה והתחתנה איתו.
ב-1947 נולדה סבתא שלי, סבתא רותי. לאחר כשנתיים, הם עלו לארץ
ישראל בזכות היוזמה של סבתא לילי.

כשהגיעו לארץ למעברת "שער העליה", היה לה ברור שהיא עלתה
לארץ הקודש כדי לגור בעיר הקודש - ירושלים. היא עלתה לירושלים,
חיפשה, ולא ויתרה, עד שמצאה דירה נטושה ברחוב מרדכי היהודי 17
שבבקעה ופלשה אליה בערב שבת עם חלות ויין. אחר כך נולד מנחם,
אחיה של סבתא שלי.

המשפחה

במשך השנים משפחתה של סבתא לילי התרחבה וסבתא היתה למרכז המשפחה. הנכדים הקפידו לבקר אותה לעיתים קרובות בעיקר בשנים אחרי שסבא משה נפטר. סבתא היתה למשפחה מקור השראה לאומץ, נחישות, תושיה, תקווה ואמונה גדולה בקדוש-ברוך-הוא. כולם אהבו להיות בחברתה בזכות החום, הכנסת האורחים, האופטימיות והאהבה הרבה שהעניקה לכל אחד מבני המשפחה.

כשהייתי תינוקת, בקרתי את סבתא לילי, שגרה לא רחוק מאיתנו, כמה פעמים בשבוע עם אמא. היא, עם המטפלת שלה, דאגו לאמא לארוחות טעימות, שמרו עלי ואפשרו לאמא לנוח. במוצאי שבתות היינו הולכות אבא, אמא ואני לעשות לסבתא הבדלה.

בחרתי לספר על סבתא לילי כי שמעתי עליה הרבה סיפורים של אומץ,
אופטימיות ואמונה חזקה בדת. למרות כל מה שעברה, היא המשיכה להיות
שמחה, לאהוב את החיים ולהעריך אותם.

הייתי שמחה לשמוע ממנה את הסיפורים שלה כי היא ידעה אותם הכי טוב.
הייתי שמחה לחוות איתה חוויות שאזכור כילדה בוגרת.

אני חושבת שאם היתה היום בחיים, היתה גאה במשפחה הגדולה שיש לה
והיתה מאושרת להכיר ולפגוש את כל הנינים שיש לה כשאחד מהם כבר

מאורס...

מכל מה ששמעתי ולמדתי על סבתא, אני מבינה שהיא היתה אישה מיוחדת
במינה ואהובה מאוד על כל מי שהכיר אותה. היא היתה המנהיגה של המשפחה
שלנו וחסרונה מורגש ומוזכר לעתים קרובות ובמיוחד בכל ארוע משפחתי.

היא נפטרה בגיל 93 וחצי ואני מתגעגת אליה מאוד.

